

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 17. Rok: 2024 Číslo: 22.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Moc spočíva v službe iným (z myšlienok pápeža Františka)

„Varujte sa zákonníkov, ktorí radi chodia v dlhých rúchach, túžia po pozdravoch na uliciach, po prvých stolicích v synagógach a popredných miestach na hostinách. Vyjedajú domy vdov a naoko sa dlho modlia. Takých postihne prísnejší súd.“ (Mk 12, 38-40)

Ježiš Kristus v jeruzalemskom chráme pred ľuďom odsudzuje pokrytecký postoj niektorých zákonníkov (porov. v. 38 - 40).

Títo boli poverení dôležitou úlohou v izraelskom spoločenstve: čítali, prepisovali a vykladali Sväté písmo. Preto boli vysoko vážení a ľud im preukazoval úctu.

Okrem vonkajších znakov však ich správanie často nezodpovedalo tomu, čo učili. Neboli koherentní. Niektorí z nich sa totiž pozerali na ostatných „zhora“ s nadradenosťou a s mocou, ktorej sa tešili, – je veľmi nepekné, hľadiť na druhého zhora - pretvarovali sa a skrývali sa za fasádou predstieranej vážnosti a legalizmu, prisvojovali si privilégiá a dokonca zachádzali tak ďaleko, že sa dopúšťali otvorenej krádeže voči najslabším, ako boli vdovy (porov. v. 40).

Namiesto toho, aby úlohu, ktorá im bola zverená, využívali na službu iným, urobili si z nej nástroj arogancie a manipulácie. A stávalo sa, že dokonca aj modlitba pre nich prestala byť chvíľou

stretnutia s Pánom, ale príležitosťou na vystatovanie sa s pokrytectvom a predstieranou zbožnosťou, ktorá slúžila na upútanie pozornosti ľudí a získanie uznania (porov. tamže). Spomeňme si, čo Ježiš hovorí o modlitbe mýtnika a farizeja (porov. Lk 18, 9-14).

Nie všetci sa správali ako skorumpovaní ľudia, ktorí by podporovali taký spoločenský a náboženský systém, v ktorom bolo normálne využívať výhody na úkor iných, najmä tých najbezbrannejších, či páchať nespravodlivosť so zaručenou beztretnosťou.

Ježiš odporúča vyhýbať sa týmto ľuďom, „byť ostražití“ (porov. v. 38) a nenapodobňovať ich. Ako však vieme, svojim slovom a príkladom, učí o autorite úplne iné veci. Hovorí o nej v zmysle sebadarovania a pokornej služby (porov. Mk 10, 42 - 45), materinskej a otcovskej nehy voči

ľuďom (porov. Lk 11, 11 - 13), najmä k tým, ktorí sú v núdzi (Lk 10, 25 - 37). Pozýva tých, ktorí sú ňou obdarení, aby na druhých nehľadeli z pozície svojej moci s nadradenosťou, ale aby ich pozdvihovali, aby im dávali nádej a poskytovali pomoc.

Bratia a sestry, môžeme si položiť otázky: Ako sa správam v oblastiach, kde mám zodpovednosť? Konám

s pokorou alebo sa chválím svojim postavením? Som k ľuďom veľkorysý a úctivý, alebo sa k nim

správam hrubo a autoritatívne? Som nablízku tým najzraniteľnejším, dokážem sa k nim skláňať, aby som im pomohol zdvihnúť sa?

Panna Mária, pomáhaj nám bojovať s vnútorným pokušením pokrytectva – Ježiš ich nazýva „pokrytcami“, je to veľmi veľké pokušenie – a pomáhaj nám, aby sme konali dobro bez ukazovania sa a v jednoduchosti.

„Moc je potrebné vykonávať ako sebadarovanie a pokornú službu, s láskou a nehou, zvlášť k tým najzraniteľnejším.“

(pápež František)

Filipovka

(Pôst pred sviatkami Narodenia Pána)

Obdobie prípravy na sviatky narodenia nášho Pána, Ježiša Krista, charakterizované intenzívnejším prehĺbením duchovného života, vyvíjalo sa postupne a jednotlivé miestne cirkvi ho prežívali rozlične.

Kým na Západe obdobie Adventu možno považovať v 6. stor. už za všeobecne rozšírené, na kresťanskom Východe sa táto prax začína ešte len rodiť. Spočiatku išlo o pôstnu disciplínu, ktorá zaväzovala iba mníchov. Tak napr. synoda v Tours z r. 567 nariaďuje mníchom postiť sa trikrát do týždňa – v pondelok, stredu a piatok, zároveň vymenúva tri obdobia, kedy treba zachovať pôst každý deň s výnimkou veľkých sviatkov. Ide o obdobie Štyridsiatnice, týždeň po Päťdesiatnici a mesiac december až po sviatok Narodenia Pána. No už o 14 rokov neskôr, r. 581, snem v Macon (Francúzsko) rozšíril tieto pravidlá aj na laikov. Zároveň sa obdobie prípravy na sviatky Narodenia začínalo už od sviatku sv. Martina (11.11.), takže dostalo pomenovanie Štyridsiatnica sv. Martina.

Na Východe sa obdobie prípravy na Narodenie Pána objavuje podstatne neskôr a tiež sa diskutuje o jeho záväznosti pre laikov, nakoľko sa jeho pôvod považuje za mníšsky, a teda nie siahajúci k apoštolom. Konštantínopolský

snem za patriarchu Lukáša Chrisoverga (1166) nariaďuje začínať tento pôst od 14. novembra, čo je sviatok sv. apoštola Filipa, kvôli čomu býva nazývaný Filipovka. Antiochijský patriarcha Balsamon, komentujúc pravidlá tohto snemu, hovorí, že tento pôst zaväzuje iba mníchov, kým laikom stačí prežiť v pôste posledných sedem dní.

Súčasnú obdobie prípravy na sviatky Kristovho narodenia možno rozdeliť na tri fázy:

a) Vzdialená príprava trvá v dňoch 15.11. – 19.12. Toto obdobie je liturgicky málo výrazné. Spadá sem sviatok Vovedenia Bohorodičky do chrámu (21.11.), sviatok Počatia Bohorodičky svätou Annou (9.12. - na Slovensku 8.12.) i liturgické spomienky niektorých starozákonných prorokov: Abdiáša, Nahuma, Habakuka, Sofoniáša, Daniela a ďalších troch mládencov.

Prvé výrazné pozvanie k príprave sa objavuje v bohorodičníku na sviatok sv. apoštola Andreja (30.11): *Vyzdob sa, Betlehem! Eden, otvor svoje brány! Mágovia, choďte a uzrite Spásu zavínutú do plienok a uloženú do jasiel!*

b) Blízka príprava trvá v dňoch 20.12. – 23.12. Toto obdobie je známe ako predprazdenstvo Narodenia Ježiša Krista a liturgicky je omnoho výraznejšie. Má

svoje vlastné stichiry na večierni, vlastný tropár a kondák, na utierni vlastný kánon a veršové slohy. Sú nádherným poetickým vyjadrením túžby po Mesiášovi, radostným plesaním nad tým, že Boh sa stáva človekom a Boží obraz v človekovi, zatemnený hriechom, je opäť zreštaurovaný. Sem patria aj dve nedele venované Praotcom a Otcom – Pánovým predkom podľa tela.

c) Bezprostredná príprava je 24. december, deň prísneho pôstu a intenzívnej modlitby. Ide o aliturgický deň, kedy sa neslávi ani svätá liturgia, jedine žeby tento deň pripadol na sobotu alebo nedeľu. Liturgia sv. Bazila Veľkého s večierňou sa totiž viaže už k samotnému sviatku Narodenia. Osobitosťou tohto dňa sú kráľovské hodinky s čítaním starozákonných prorociev vzťahujúcich sa na Mesiáša, i novozákonných čítaní. Nádhernou perlou týchto modlitieb sú stichiry vyjadrujúce veľký vnútorný boj, ktorý sa

odohráva v duši sv. Jozefa, keďže nerozumie ničomu, čo sa okolo neho deje: *Čo sa to stalo, Mária? Čo to na tebe vidím? Čudujem sa a pochopiť nemôžem.*

Čo sa týka pôstnej disciplíny, mníšske slovanske ústavy predpisujú tzv. suchojadenie, t.j. nevarenú stravu v pondelok, stredu a v piatok. V utorok a štvrtok varená bezmäsitá strava. Na sviatok Vovedenia Bohorodičky do chrámu a vo všetky nedele do 20.12. je dovolená ryba, tiež aj na sviatky, ktoré majú predpísané bdenie.

Aj keď bežný kresťan – laik nie je viazaný takouto pôstnou disciplínou, vždy sa ňou môže inšpirovať a z lásky ku Kristovi sa zrieknuť aspoň niekoľkých príjemných vecí či pokrmov, pamätajúc na to, že Slovo, ktoré sa pre nás a pre našu spásu stalo telom, Ježiš Kristus, zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť otroka (sluhu) a stal sa podobný ľuďom (porov. Flp 2, 7).

„Štyridsaťdenný pôst pred Narodením Ježiša Krista je podobný Mojžišovmu pôstu na vrchu Sinaj. Po štyridsaťdennom pôste prijal tabule Božích prikázaní. Zachovajme aj my štyridsaťdňový pôst a prijmime živé Slovo vtelené z Panny a prijmime aj jeho telo – pristúpme k svätému prijímaniu.“

(sv. Simeon Solúnsky)

Liturgický program

Liturgický program po 26. nedeli po Päťdesiatnici

od 18.11. do 24.11. 2024

Pondelok 18.11.	Sv. muč. Platón a Roman	06:30 sv. lit. (csl.) † Jozef, Juraj, Helena 18:00 sv. lit. (slov.) * Anna, Cyril, Cyril, Ema
Utorok 19.11.	Sv. prorok Abdiáš Sv. mučeník Barlaam	06:30 sv. lit. (csl.) † Mária 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Mária, František... 2. † František, Jozef, Pavol, Martin...
Streda 20.11.	Bl. Jozafata Hordaševská	06:30 sv. lit. (csl.) † Jozef 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Veronika, Terézia
Štvrtok 21.11.	Vstup Presvätej Bohorodičky do chrámu odporúčaný sviatok mirovanie, požehnanie detí	07:30 sv. lit. (csl.) * Zlatica, Miroslav, Amélia... 16:30 sv. lit. (slov.) * za farnosť 18:00 sv. lit. (slov.) * Pavol, Silvia, Tadeáš, Pavol
Piatok 22.11.	Sv. apoštol Filemon a spoločníci zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † Peter, Jozef, Andrej, Anna 18:00 sv. lit. (slov.) * Aneta
Sobota 23.11.	Naši otcovia sv. Amfilochios, ikonijský biskup a Gregor, akragantský biskup	07:00 sv. lit. (csl.) † Mária 17:15 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Peter, Jozef, Anna, Andrej
Nedeľa 24.11.	Nedeľa Krista Kráľa Sv. veľkomyčienica Katarína Sv. veľkomyčieník Merkúr mirovanie	07:30 sv. lit. (slov.) * Diana, Timotej 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Ladislava, Barbora, Ladislava, Matej, Marián 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Mária, Marianna, Štefánia, Samuel, Monika, Patrícia

Liturgický program

Liturgický program po 27. nedeli po Päťdesiatnici od 25.11. do 01.12. 2024

Pondelok 25.11.	Naši otcovia, hieromučeníci sv. Kliment, rímsky pápež, a sv. Peter, alexandrijský biskup	06:30 sv. lit. (csl.) † Alžbeta 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Jozef, Anna 2. † z rod. Rudákovej, Gondovej, Pančákovej
Utorok 26.11.	Prep. otec Alypios Stípnik	06:30 sv. lit. (csl.) † Helena 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Zuzana (panychída) 2. † Anna, Michal, Ladislav, Mária, Pavol...
Streda 27.11.	Sv. mučeník Jakub Perzský	06:30 sv. lit. (csl.) † Jozef, Mária... (panychída) 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Peter 2. † Milan
Štvrtok 28.11.	Sv. mučeník Irenarch	06:30 sv. lit. (csl.) † Juraj (panychída) 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Ladislav 2. † Stanislav (panychída)
Piatok 29.11.	Prepodobný Akakios zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † Pavol (panychída) 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Andrej (panychída) 2. † Michal, Katarína, Andrea, Mikuláš
Sobota 30.11.	Svätý apoštol Andrej Prvopovolany	07:00 sv. lit. (csl.) † Jozef 17:15 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Anna (panychída)
Nedeľa 01.12.	28. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. prorok Nahum hl. 3 Zbierka: Charita	07:30 sv. lit. (slov.) * Miroslav, Miloslava, Michaela, Lenka, Mária 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Jana, Patrícia, Jakub, Peter 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Alžbeta

Vstup našej presvätej vládkyne, Bohorodičky Márie, vždy panny, do chrámu

(Liturgický kalendár – 21. november)

Základom tohto sviatku je tradícia Cirkvi a apokryfné spisy, predovšetkým Jakubovo protoevanjelium a Evanjelium Pseudo Matúša. Odtiaľ sa dozvedáme, že rodičia Prečistej Panny Márie sv. Joachim a Anna, boli bezdetní, a preto dali sľub, že ak sa im narodí dieťa, dajú ho na službu Bohu do Jeruzalemského chrámu. Boh vypočul ich modlitby a daroval im dcéru. A keď mala tri roky, rodičia ju priviedli do chrámu a odovzdali do rúk veľkňaza Zachariáša, otca sv. Jána Krstiteľa a Predchodcu. Tam Presvätá Bohorodička prebývala viac rokov až dovtedy, kým ako dospelé dievča nebola zasnúbená so sv. Jozefom.

Na ikone sviatku dej prebieha v Chráme.

V Starom zákone je chrám miestom prebývanie Boha, kde sa počas posviacky zjavuje Pánova sláva v podobe oblaku, ktorá naplnila svätyňu. Zo všetkých končín sveta putovali do chrámu, aby uvideli „Božiu tvár“. V ikonografii nadobúdajú tieto motívy mariánsky význam. Oblak zahaľujúci horu Sion predznamenáva zoslanie

Svätého Ducha na Máriu pri Zvestovaní (porov. Lk, 1, 35). A vstup do chrámu vytvára základ pre apokryfné rozprávanie. Hovorí sa tam, že vo veku troch rokov prišla Mária do chrámu nie na púť, ale aby tam trvale bývala. Prijímajúc potravu od anjela, pracovala na zhotovení závesu pre Svätyňu svätých. Keď ju priviedli rodičia, stretáva sa s kňazom Zachariášom, symbolom Starého zákona. On predstaví

Bohu matku Toho, koho potom ona sama privedie k tomuto kňazovi. Chlieb, ktorý prinášajú anjeli – je theoria – videnie – Boha, nakoľko je to možné v tomto živote. Mária prijíma tento chlieb, pričom tká prikrývku pre svätyňu. Už Origenes videl

v tejto prikrývke symbol ľudskosti Krista, cez ktorú treba preniknúť duchovným pohľadom, aby človek mohol objaviť v pokornej podobe božskosť Slova. Máriu vedie do chrámu procesia panien so zapálenými sviecam: čistota srdca a svetlo milosti je nevyhnutnou podmienkou pre poznanie Božích tajomstiev.

Biela lavička (príbeh pre potešenie duše)

Vo vojenských kasárňach bola uprostred dvora lavička. Taká jednoduchá, obyčajná, biela lavička.

Vedľa nej vojaci striedavo držali stráž. Nikto nevedel, prečo ju strážia, ale robili to. Stráž stála pri lavičke vo dne v noci, celé generácie. Všetci nadriadení sa držali tohto rozkazu a vojaci poslúchali. Nikto sa nikdy nepýtal prečo, nikto nikdy nespochybnil dôležitosť stráženia bielej lavičky, lebo tradícia bola pre nich posvätná.

Až sa raz jeden zvedavý generál rozhodol nazrieť do pôvodného rozkazu.

Narobili vietor vo všetkých archívoch a po dlho pátraní rozkaz našli. Pred 31 rokmi, 2 mesiacmi a 4 dňami vydal zodpovedný dôstojník rozkaz držať stráž vedľa bielej lavičky, lebo bola čerstvo natretá a nechcel, aby si niekto sadol na ešte nezaschnutý náter.

„Vždy sa tak robilo!“ Tak znie rezolútne vyjadrenie, ktoré sa prieči súdnosti.

Ide o nebezpečný prejav lenivosti, istú príčinu nekonečných debát a hádok. „Zahodil som svoj pohár, keď som videl dieťa, ako pije zo studne z vlastných rúk.“

Biele alebo čierne?

Pastier pásol svoje ovce, keď mu akýsi chlapík, ktorý tadiaľ prechádzal, povedal:

„Aké krásne stádo máte! Môžem sa vás niečo opýtať?“

„Iste,“ odvetil pastier.

„Koľko toho nachodia podľa vás denne vaše ovce?“

„Ktoré? Biele alebo čierne?“ „Biele.“

„Nuž, biele prejdú asi šesť kilometrov za deň.“

„A tie čierne?“ „Aj tie.“

„A koľko trávy zožerú asi za deň?“

„Ktoré? Biele alebo čierne?“ „Biele.“

„Nuž, biele zožerú denne asi dve kilá trávy.“

„A čierne?“ „Aj tie.“

„A asi koľko vlny dajú ročne?“ „Ktoré? Biele alebo čierne?“ „Biele.“

„Nuž, biele asi tri kilá strižnej vlny za rok.“

„A čierne?“ „Aj tie.“

„Môžem sa vás opýtať, prečo máte ten čudný zvyk rozdeľovať ovce na biele a čierne vždy, keď odpovedáte na moju otázku?“

„Nuž,“ riekol pastier, „to je jasné. Tie biele sú moje.“

„Aha! A čierne?“ „Aj tie“ odvetil pastier.

Ľudská myseľ robí nezmyselné rozdiely tam, kde Láska vidí jednotu.